

„Soča“

izhaja vsak petek o poletne in velja s prijedoma „Primorac“ in „Gospodarski List“ vred po posti prejemana ali v Gorici na dom posiljana:

vse leta pl. 440.
pol leta 220.
četrte leta 140.

Za tuge delo tekoči več, kolikor je večja pustinja.

Boljševci im drugimi manj premožnim novim naseljencem naročimo znižanje, kar se izplače pri upravnosti.

„Primorac“ izhaja vsakih 14 dnev ob enem z nekaj nimi, pojavi „Sočinskim“ četrtkom.

„Gospodarski List“ izhaja in se predaja vsak mesec v obsegu 15 stran. Kadar je v petek, razenki, mesečni izdaje v petek.

Občna volilna pravica.

Iz Ljubljane, 21. julija.

(lav. port.)

V nedelje se je osnovala tukaj delavščka politička društva. Na osnovnem shodu je potraten posest postavki. Pravže o občni volilni pravici. Njegov poverjavec je bil v maršalju, kateri je rekel, da spad bošči volilna komisija, ki bo v tujini, kjer je tukaj, kako ste bivali? Tukaj je tudi že pospel potomci o občni volilni pravici na sladcu delavškega društva v Zagori.

Keder je, da je ta tisti gospod Povet, ki se je na Boču pričkal kralju, da prepriča Tadejevovo vabilno reformo, da je to tisti pa prof. Poncar, kateri se je izjavil, da je tega delavnika del poti tukaj političke pravice, kateri sta se bende pač oddali, da se je mogoč zadrgi čas tako premetti. Svet. Narod, morda da je prepričal postavke te države „Ljubljane“. To bi ne bilo ne razloga, ker stari že dokazali, kako mora konstitutivna črta tukaj v Ljubljani verjetno vse drugačno političke naloge na Dunaju. Tako bi se lahko tudi pospodbudil Povetom izključila poslavca te namenitosti za občeno volilno pravico, predvino pa včas popelje do Šemeringa.

Tu pa recemo, da bi se tudi tisti, ki bi se po to spodbudil, da temu je tudi, da je tudi govoril le pospodbuditi cestu. Mi hodiemo tudi te spodbude, da načrtovati delavnice in načrti, da bude na Boču drugač glavnodajna temena te pripravljati le postavki razvoju stvari.

Sreda gospoda vedja morda tekateri niso prav upred. Mnogi pa nase so želejeli dovolj med občino in pa naj občeno in predstavnik občine pravico. In kas o tem se pa pospel postavki in pospelo jeno izrazil. Stegar je sedaj že dospela tako daleč, da razen nekaj velenješčnikov, ki se nikakor nene more sprejeti, da bi njih blagaj včas, so vse za občeno volilno pravico. Posledno liberalničko-slovenski nikakor ni izpričal občenih volilnih pravic. Res je včas zrcala v svoj volilni načrt te želenjne delavcev, ali pri tem se je določila pred tem, le na tenu velenješčnikov, ali resnično in pa najprej na tudi ne določila pred tem, da volilni tudi kraljevički blagaj. Levjet je še na tem, da dolgo dolaval v poslednjem skupinu, ne pa z drugim volilci.

Predlagalo se je veliki razlog za vsečno reformo in jo nujno drugam prof. Hohenwart tuji, tukaj tudi dva, katerih dutevatec je pa dr. Schäffer. Skoro vsi nastavljani načrti so bili tukaj na skrivnem občenem volilnem pravici, ali v vsakrat je z razumevanjem delavščin naposled volilni pravici delavcev takoj prikrivana, da včas vsak pomen. Kaj pomore delavcev, te slike včas, da tudi včas tega nimajo upanja da bi postali kakoga svetca v boju, ali pa še se jim edoli neznanje. Stevilo poslancev v posebnih kurirjih recimo desetino vse zbornice, te pa potem nimajo upanja, da bi se njih število takoj povokalo, da bi upravili na edinstvene parlamente. To je pa jedino moguce, te se uvede popolna in jednako občena volilna pravica. Pomisliš ju, da boste delavcem že pri jednakoobčeni volilni pravici težko dosezati verjih uspehov, ker bogatiji stanovi bodo upravili na volilne poleg drugih sredstev tudi z denarjem, s temur delavci ne bodo mogli. Prikrivati delavcev v volilni pravici pa tudi ni potreben zaradi tega, čes, oni bi v parlamentu utegnili prevrati kar vse obstoječe. Tega se pač ni bilo. Čemu pač imamo gospodsko zbornicu, če ne zaradi tega, da zbranjene take nenačne preobrate? Vsakdo, ki premisli, kakš bi omesil delavcem volilno pravico, ta mi njih prijatelj.

Iz povedanega je razvidno, da se z reformo o občeni volilni pravici ne slično dati slepiči, ker je vse od tega odvisno, kako se misli urediti volilni red. Zaradi tega pa tudi Povsetovim obljubam ne pripisujemo večkega pomena, ker je previdno zamoljeno, kakš si on misli urejeno občeno volilno reformo, ali takšo, da bode zares v prid delavcem, ali pa takšo, da delavci pridobije nekaj navidezne pravice, v resnici si pa skoraj vse pravice obdrže tisti, ki kaj imajo pod palcem.

Tega pojasnila bi bilo želeti od gospoda Poveta.

SOČA

(Izdaja za deželo)

Volilni shod v Bolcu.

Tisti teden, ko je prišel v seji društva „Sloga“ pogovor na političke shode po deželi, izrazil pa nekaj naš dopisnik iz Bolca željo, da bi gospoda poslancev prisla tekom poletja tukaj poročati o svojem delovanju in sploh o sedanjem političkem položaju v Avstriji z drugo stran bi jima pa volilci razodeli svoje potrebe, želje in nazore.

Toj želji sta ustregli gospoda poslancev prav zato in izpostavili še si in zadnji shod v poletni dobi v prijaznem in čednem nadmetu Polici. Shodi v Semperu, v Dornbergu in v Ljubljani so veljali za Vipavsko dolino; prihodnje bodo shodi v drugih krajev te roduvne doline. Na to sta gospoda poslancev krenila v ljube in obiskoval vso Soško dolino: Kanal, Tolmin letos le manogred, Kobarid in Ročec. Poenje kralj predstava na vrsto čerkuo in Tolmin. V jeseni pa ubegneta privedeti se dva shoda za Brez in Kras (zadnji privedeti na Nadročini), da bo takšo korist takih shodov kolikor mogeče popolna za celo deželo.

Z Bolcem smo zaključili torej volilne shode v poletni dolini. To zaključenje je bilo uprav včas, za naša poslance vsekozi iskavo. Zal, da v današnji stekliki ne moremo privedeti vsega poročila, ker je preobrazno. No, ker je ta shod zadnji — in je načrt za zdaj tista sloveča časnikarska doba živalskih kumar, zato ne bo mi skodilo — včas nato ne — ako to poročilo raztegneemo na dve stekliki.

V soboto 14. 7. in ob 3. popoldne odprljale so dve kuriji poslancev in nekaj sprememb jevalcev iz Gorice proti severu. V Kanalu so se ustavili nekaj časa pri Segalu, kjer so jih prisla pozdraviti razni odčni Kanalci. Na poti proti Tolminu je začelo deževati, nebo se je neprizajmo zagnilo z oblikami, ki so grozili s trajnim deževjem. V Tolminu so se ustavili v goščilni znanega rodoluba gospa Kukarja Gabrčeka, ki je gostom posrekel z izbrano, izbrorno večerjo, izvrstnimi teratoma in se izvrstnem retoskom iz kleti svojega lasta g. Andreja Konjedica iz Plavij.

Gospoda poslancev sta se poprijed oglašila pri nekakrilih tolinskih odčnjakih; zaradi počne ure sta smordla svoje posebej jako omejili. — K večerji so se zbrali nekateri Tolmanci in g. Ignacij Kovačič od Sv. Lucije. Med živahnimi razgovori in napitnicami pričakata se je le prekmalu polnočna ura, ki je spomnila goste, da je treba iti k počinku, kar ob 6. zjutraj je že določen odhod proti Kobaridu. — Celotno je bilo izpod neba in tudi voznja proti Kobaridu je pričela v neprizajmo in precej bladnem dežju.

Ali čim bolj so se vozovi blazili Kobaridu, koliko manj je deževalo. Pri Kamnu je dež že ponatal, predi Idriščem pa se je že na včr krajih pokazalo krasno modro gorsko nebo in na sivi otak Krn se je ponosno dvigal v sinje visave.

O deževju v Kobaridu in o shodu smo poročali že zadnjie. Le toliko naj se opomnimo, da vse došle goste je tako izmenadilo ogromno število zastav, ki so plapolale z vsemi hiši, kar je dajalo očetu zares veličasten pogled po učinkih tega od nekdaj užorno narodnega tega.

Na Špenci je poslance pričakovalo občinsko staršinstvo pred gostilno g. Andrej Berginec. Pozdravil ju je v imenu staršinstva g. Logar v prav zgoravnih besedi in po kratkem pogovoru se je vožnja nadaljevala proti Boleu. V vseh vseh ob cesti so došle goste pozdravljali topiči, ki so gromovito odmevali v prijaznem hladu ob tük stojete gorske velikane.

Tudi prihod v Bole so naznanjali topiči nad Dvorom. To je bilo Bolčanom znamenje, da prihajajo gostje iz Gorice, da so jih dostojno pričakovali in pozdravili. Ob vseh cesti je bilo polno občinstva, ki je pozdravljalo došle goste. Pri vhodu na trg pred gostilno „pri pošti“ (kjer se je vršilo zborovanje) je stal krasen ogromen slavolok, raz kateri je plapolalo mnogo zastav, nad obokom je pa že od daleč pozdravljali goste napis: „Dobro došli!“ Tu pri slavoloku se je zbralo občinsko staršinstvo, cestni odbor, olepševalno in pogozdovalno društvo, župani, podžupani in sploh velilec iz Bolec in celega okraja. Vsa ta množica je sprejela poslanice z viharnimi živio - klici: gosp. župan Anton Šulin je pozdravil v imenu občinskega

ko pa v imenu cestnega odbora kot njegov načelnik. Po vsestranskem pozdravu so se poslanci in drugi gostje podali k obedu v prvo nadstropje gostilne g. Alojzija Sorča (pri pošti) ob 3½ je pa pričel shod.

* * *

Prostorna dvorana se je napolnila do zadnjega prostorčka. Ves okraj je bil odlično zastopan. Vsi župani, podžupani, duhovniki, učitelji in drugi veljavni možje v okraju so bili zbrani v Sorčevi dvorani, da slišijo poročilo svojih poslancev.

Shod je otvoril poslanec dr. Anton Gregorčič. Govoril je bližu dve uri; podamo pa le glavnije misli:

„Možje volile! Slavni shod! Čast mi je pred vsem predstaviti vladnega zastopnika g. komisarja Guntramja in svojega tovarisa v državnem in deželnem zboru g. grofa Alfreda Coroniniča. (Shod ga pozdravi z viharnimi živio - klici.) Ker skupno dejuje in sva v vseh zadevah na političkem polju enih misij, bom govoril ne le v svojem, ampak tudi v njegovem imenu.“

Tu v Bolcu sem bil pred kakim 20 ali 21 leti, ko je imel novo mašo vas rojak, ki se je lani že presezel v boljše življenje. Od takrat nisem bil več tukaj. Ali prigodilo se je, da so tukajšnji prebivalci izvedeli za ne in volili me najprej v deželnem in potem v državnem zbor. Ker sem tedaj že nekaj časa zastopnik tega okraja v deželnem in državnem zboru, čutil sem dolžnost, stopiti pred vas, da razložim, kako sva z gospodom grofom zagovarjala vaše koristi, kakš namernava volilov zana reje, in da izveva vaše nazore, misli, potrebe in želje.“

Tukajšnji svet je res prikupljiv, krasen, zlasti za tuto okrožje; enako je s prebivalstvom, ki se odlikuje doma in drugod po svoji uljednosti in lepem vedenju. Ljudstvo išče kruha na tujem, ker ga doma ne dobi dosti; tam prihaja v dotiku z raznimi krogli, kjer vidi lepe ſege in navade, katere primaš potem seboj domov.“

Tukajšnji svet je sicer krasen za tuto okrožje, ali more dajati dovoljno živeža vsem prebivalstvu. V prejšnjih časih je sekira preveč peta po tukajšnjih gozilih, ki so izginjali drug za drugim v veliko skledo celemu okraju.

Dandanes je zavela vlada skrbeti za varstvo gozdov; napovedala je zlasti vojsko kozam, o čemur se je vršil razgovor že na shodu v Kobaridu. Mnogi zagovarjajo koze, drugi pa so jim tuncno nasprotui. Kakor marsikje drugod, bo tudi tu resnica najbrž v sredi. Res skoda je za gozde, katere koze uničujejo, po drugi strani je pa koza za marsikatero družino neizogibno potrebna žival. Postave proti kozam so že stare, ali razne vlade so jih raznovrstno izvrševalne. Dandanes je vlada kozam zelo nasprotui. Poljedelski minister je izdal naredbo, po kateri naj se strogo varujejo gozdli. Vse prav in lepo! Ali s tisto naredbo se pa nič ne varuje prebivalstvo, ki ne more živeti le od zraku. — Enake pritožbe prihajajo tudi s Tirolskega in posebno iz Dalmacije. V zadnji deželi je boj proti kozam takoj hud, da so jih oblasti začele posilno pobijati. — Ljudstvo iz naših gorskih krajev se je o svojem času obrnilo s prošnjami do deželnega odbora in do vlad, da bi se preganjanje kozomejilo. Deželni odbor je na to priporočil vladi, naj bi pričenje postopala nasproti kozam in naložila občinam, da bi nekatere nerabljeve svetove preprečile za koze. Enako se godi na Tirolskem, a kar je tam koristno tudi nam ne bo v škodo. — V ta namen sem se oglašil v proračunskem odseku in priporočal, da bi vlada prizanesljivo postopala pri izvrševanju postave, zlasti v tem znašu, da bi se nekaj sveta pistilo za kozjo reje. Gozdli so sicer lepa reč, ali raje žrtvujmo nekaj gozdov nego da bi ljudstvo poginilo. — Upam, da vlada bolje uredi svoje postopanje proti kozam v naših hribih.

* * *

Veliko opravičenih pritožb iz tega okraja cajemo o slabih in nevarnih cestah. Državna cesta, ki drži že iz starih časov po tej dolini čez Predel, je potrebna mnogih poprav. Vlada je bila izdelala že pred leti načrte, kakš bo popravljala to cesto od Solkanu do Predela; veliko je tu že storila, ali doslej še vedno najmanj na Bolškem. Na Predelu je ostala poškodovana celo po zad-

Oznanila

in „poslanice“ plačujejo se za širistopno peti-vrstvo:

8 kr. če se tiskajo 1 krat,
7 " " " " 2 "
6 " " " " 3 "

Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.

Posamečne številke dobivajo se v tobakarnah v Nuski ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiju nasproti vel. vojašnemu in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi posiljajo naj se uredništvu, načrtnina in reklamacije pa upravnosti „Soče“. — Neplačani pisem uredništvu ne sprejema. — Rokopisi se ne vržejo.

Uredništvu in upravnosti je v Marziničevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

tožil, a se mi je obljubilo, da se ta cesta v kratkem popravi.

Skladovna cesta v tem okraju je le ena, namreč iz Bolca do Soče, katero je izdelal cestni odbor z deželnim podporo. Dalje imamo v tem okraju en skladov most, namreč oni pri Češči, ali cesta je še vedno občinska. Cajem, da ta cesta je v tako slabem stanju, da je pač treba prosili v prvi vrsti cestni odbor, v drugi pa deželni zbor, ki rad pomaga, kjer in kolikor more.

Govorilo se je tudi o cesti do Trente. Vlada je tej cesti naklonjena in je obljubila tudi veliko podporo: ali prepričana je, da bi cesta krajju malo pomagala. Trentarji imajo malo kaj izvozni. Potrebujo pa, iskati novih virov, ki bi dajali blago za izvoz, morebiti kakša obrtna podjetja. Pred časom so imeli v Trenci rudokope, a morali so jih opustiti, ker ni bilo ceste, da bi jo po ceni izvajali. Ali dandanes bi več ne zadoščala niti dobra cesta, ker vožnja s konji je predraga.

Pomagano bi bilo tudi na to stran edino v sličaju, ako bi se temu okraju izpolnila že stará želja — predeljska železnica. Že večkrat smo bili blizu nje in mislimi, da zdaj pa zdaj bo. Žal, da vlada dandanes ni več učna za to črto, ker so ji nasprotui vojaški krogi, ki imajo v takih zadevah prvo besedo. Ali saj železnicne niso le za vojsko, ampak tudi za mire! (Dobro, dobro!) In kako pomagano po tej železnicni bi bilo avstrijski trgovini, a ti oziri bi morali biti vendar merodajniji nego vojaški. Ako vojaki hoteli imeti se kako drugo železnicno, naj jo zgradite, mi ne bomo nasprometni.

Tudi poslanci na sosednjem Koroškem se posredno potezajo za naš predeljsko železnicico. Podali so v državnem zboru resolucijo, naj bi vlada do jeseni predložila načrt železnicice čez Ture. To resolucijo smo podpisali tudi polanci z Goriskega, ker smo prepričani, da ta železnicica bi se potem podlajala čez Predel ali skozi njega po Soški dolini do morja, (Dobro, živio!) Ta predlog koroških poslancev je podpisala skoraj polovica državnega zabora.

Na to omeni svojo resolucijo, katero je stavil v drž. zboru o železniški zvezzi po Soški dolini do kake točke Rudolfove železnic.

Mi želimo seveda v prvi vrsti predeljsko železnicico, ker ta bi največ koristila; ako bi nam namesto te dali kakš drugo v deželi, ne bomo ji nasprotui. Mi državni poslanci

